

20.1.2006

Viestintävirasto
Kirjaamo

Viite: Diaarinumeronne 457/230/2005

LAUSUNTO FRONTIER ECONOMICS LTD:N VIESTINTÄVIRASTOLLE LAATIMISTA RAPORTEISTA

Lausuntonaan viestintäviraston matkaviestinverkkoihin laskevan liikenteen hinnoittelun arvioinnin kehittämiseksi sekä hinnoittelun säännöstenmukaisuuden valvonnan tueksi Frontier Economics Ltd:llä teettämistä raporteista "Developing the evaluation process for determining the cost oriented mobile termination prices in Finland" ja "Cost of capital for mobile telecommunications networks in Finland", DNA Verkot (jäljempänä DNA)* lausuu kunnioittavasti seuraavaa:

1 Yleistä

DNA:n näkemyksen mukaan laskevan liikenteen hintojen lainmukaisuutta tulisi tarkastella mahdollisimman yksinkertaisella mallilla, joka ei vaatisi pieneltäkään operaattorilta lisäresursseja.

DNA:n ehdottaman mallin lähtökohtana ovat olleet matkaviestinverkko-operaattorin tukiasema- ja TRX-määrät, näiden yksikköhinnat sekä operaattorikohtainen sijoitetun pääoman tuottovaatimus. Jos kokonaiskustannuksista allokoitaisiin puheliikenteelle toimialakohtainen prosenttiosuus (esim. 90%), näin saatuja kokonaiskustannuksia voitaisiin suoraan verrata operaattorin vuositason kokonaisminuuttimäärään.

Mikään malli tai kaava ei käsityksemme mukaan koskaan pysty tarkasti määrittelemään, onko hinta lainmukainen vai poikkeako hinta kohtuullisesta kustannustasosta vaan tämä päätös tulee jatkossakin olla Viestintäviraston harkinnassa käytetystä mallista riippumatta.

Frontierin ehdottama monimutkaisempi malli on kokonaisuutena erittäin vaikea, jopa mahdoton toteuttaa DNA:n kannalta. DNA:n näkemyksen mukaan laskevan liikenteen terminointihintojen tasojen ja suhteiden tulisi jatkossakin määräytyä operaattorien välisissä neuvotteluissa, joissa mahdollisen laskentamallin antamat lopputulokset toimisivat viitteellisinä arvoina lainmukaisista kustannustasoista.

*) DNA Verkot on Finnet Verkot Oy:n aputoiminimi, jolla se harjoittaa matkaviestinverkkoihin liittyvää liiketoimintaa.

20.1.2006

Käsityksemme mukaan ehdottamamme yksinkertainenkin malli toisi riittävällä tarkkuudella esille kohtuullisen kustannussuuntautuneen terminointihinnan. Sekä Frontierin että DNA:n ehdottaman mallin lopputulokset olisivat suuntaa antavia ja niiden antaman lopputuloksen ympärille tulisi yhteisesti sopia vaihteluvälimahdollisuus (esim. +- 15 - 20 %), jonka puitteissa voitaisiin arvioida sovittujen laskevan liikenteen hintojen lainmukaisuutta.

Frontierin ehdottaman monimutkaisen mallin käyttämiseen liittyvä suurin pelko pienen operaattorin kannalta on, että isot toimijat voisivat panostaa mallin optimointiin runsaasti resursseja ja näin saada mahdollisimman toivotun lopputuloksen. Pieni operaattori olisi vähäisempien resurssien johdosta pakotettu käyttämään tiettyjen parametrien osalta runsaasti arvioituja lukuja. Kustannusten jako eri verkkokomponenttien kesken sekä liikennemäärien ja kustannusten allokointi konversiokertoimia käyttäen ovat esimerkkejä paljon resursseja vaativista tehtävistä.

Olemme pahoillamme siitä, ettei Frontierin tutkimuksen olennaisinta lopputulosta, esimerkkinä käytettyä Excel-mallia, ole voitu toimittaa operaattoreiden käyttöön.

Frontierin tutkimuksessa mm. verkon arvostus, esitys eri kustannusrakenteiden ja volyymien suhteista sekä sitoutuneen pääoman tuottokertoimien yhdenmukaistaminen, viittaavat mielestämme siihen, että tutkimuksen lähtöoletus on ollut tasahintamallia puoltava.

2 Yksityiskohtainen tarkastelu

Kohta 2.2: Sivun 9 illustraatio

Illustraation mukaan operaattorit A ja B eivät saisi periä eri terminointihintoja. Suurten lukujen lain mukaan volyymin kasvaessa kustannustaso pienenee (kuten Frontier on todennutkin) vaikka sinänsä kustannusrakenne yritysten välillä olisi sama. Tämän vuoksi operaattorin A tuottaessaan suurempaa volyymiä tulisi käsityksemme mukaan periä matalampaa terminointihintaa kuin operaattorin B.

Samoin jos operaattori C:n alhaisempi kustannusrakenne (samaa volyymitasoa kohden) on alhaisempi johtuen seikoista, joihin A:lla ja B:llä ei ole mahdollisuutta päästä (esimerkiksi taajuusallokoinneista tai muista viranomaispäätöksistä johtuen), pitäisi C:n periä alhaisempaa terminointihintaa kuin vastaavalla volyymilla toimiva A:n ja B:n kaltainen operaattori. Jos taas C on ollut A:ta ja B:tä tehokkaampi ja pystynyt karsimaan kustannuksiaan esim. käyttämällä suoraviivaisempia ratkaisuja verkon rakentamisessa tai karsimalla turhia overhead-resursseja, C:tä ei pitäisi tästä rangaista, vaan sen pitäisi saada periä samaa terminointihintaa kuin vastaavan volyymimäärän A:n tai B:n kaltainen operaattori.

Olemme erittäin huolestuneita illustraatioissa esitetystä ajatuksesta, että DNA:n kustannusrakenteen ollessa sama kuin esim. TeliaSoneran, DNA:n terminointihinta ei saisi poiketa TeliaSoneran hinnasta vaikka TeliaSoneran volyymit ovat DNA:han nähden moninkertaiset ja sitä kautta tuotantokustannustaso minuuttia kohden paljon alhaisempi. Frontierin esittämä malli johtaisi Suomessa tasahintamalliin, joka vaikeuttaisi huomattavasti DNA:n toimintamahdollisuuksia.

20.1.2006

Kohta 2.3: 2G ja 3G verkkojen kustannukset

DNA yhtyy Frontierin käsitykseen siitä, että 2G- ja 3G-verkon kustannuksia tulisi tarkastella samanaikaisesti ilman erottelua.

Kohta 2.4: Kustannustiedon ajoitus

Kustannusten tarkasteleminen vuositasolla on mielestämme hyväksyttävää. On kuitenkin mahdollista, että DNA:n kustannukset vuositasolla tarkasteltuna nousevat tulevaisuudessa, mahdollisen mallin tulisi pystyä joustamaan myös ylöspäin ja sallia myös kasvavat terminointihinnat.

Yhdymme Frontier käsitykseen siitä, että kalenterivuoden aikana markkinoilla saattaa tapahtua oleellisia muutoksia (lähinnä palveluoperaattorein siirtymistä verkosta toiseen), jolloin terminointihintojen tulisi reagoida näihin merkittäviin muutoksiin nopeammin kuin vuoden viiveellä.

Kohta 3.1: Nykykustannusten käyttö

DNA tukee Frontierin näkemystä siitä, että nykykustannusten käyttö on perusteltua.

Kohta 3.2.1: Sitoutunut pääoma; verkon arvostus

Jos verkon arvo määritellään jälleenhankintahintamenettelyn kautta, operaattorit ovat eriarvoisessa asemassa. Operaattori, jolla on vanha verkko, on jo saanut investointinsa moninkertaisesti takaisin verrattuna operaattoriin, joka on ollut markkinoilla vasta vähän aikaa ja jonka verkko on nuori. Tämä ero operaattoreiden välillä tulisi ehdottomasti ottaa huomioon verkon arvoa ja verkkoon sitoutunutta pääomaa laskettaessa.

Jos verkon arvoa määriteltäessä käytetään jälleenhankintahintaa, verkon komponenttien hintamäärittelyssä tulisi käyttää mieluiten toimialakohtaisia standardihintoja. Frontierin esittämä ”viimeisin saatavissa oleva hintatieto” on mielestämme käsitteenä varsin epätarkka.

Kohta 3.3.1: Capital maintenance

DNA yhtyy Frontierin näkemykseen ”financial capital maintenance” –metodin käyttämisestä.

Kohta 3.3.3: Poistoajat

Miten malli ottaa huomioon sen, että operaattorit käyttävät eri poistoajoja?

Kohta 4: Matkapuhelinverkon kustannusten jakaminen

Konsernin sisäisten toimintojen siirtohinnoittelun oikean tason määrittely on usein vaikeaa, koska operaattorit ovat rakenteellisesti erilaisia.

Pääomakustannusten jakaminen hyvin pieniin komponentteihin (mm. BSC-MSC transmissio, MSC-MSC transmissio ja puhepostilaatikko) ei käsityksemme mukaan ole tarpeellista eikä se tukisi tapaamme kategorisoida kustannuksia. Frontierin ehdottama jako vaatisi DNA:lta täydellistä kustannuslaskentajärjestelmän uudistamista. Ehdotettu tarkka jako olisi kohtuuton pienen operaattorin kannalta.

20.1.2006

Kohta 5: Kustannusten allokointi

Esitetty malli on käsityksemme mukaan aivan liian monimutkainen ja yksityiskohtainen. Erityisen hankalina pidämme verkon eri palveluiden välisiä muutokertoimia sekä yksittäisiin elementteihin menevää kuormanjakoa ja kustannusten arviointia.

Pidämme tämän kohdan arviointia erittäin vaikeana ilman mallin taustalla olevan Excel-taulukon läpikäyntiä.

3 Sitoutuneen pääoman tuoton määrittäminen

DNA katsoo, että Frontierin lähestymistapa koskien WACC:n määrittelemistä on periaatteellisesti väärin. Lainsäädännön tarkoitus on kustannuksien kattaminen ja kilpailun mahdollistaminen sekä markkinoille tulemisen esteen madaltaminen. Siksi ei voida lähtökohtaisesti kahden ison toimijan ehdoilla hinnoitella pääomaa ja käyttää näiden kahden toimijan beta-kertoimia. Tämän kaltainen lähestymistapa suojelee jo markkinoilla olevia isoja toimijoita eikä houkuttele muita toimijoita investoimaan. Viime aikoina eri viranomaistahot ovat toivoneet matkaviestinoperaattoreilta enemmän investointeja. Frontierin tapa määrittää WACC:ta vähentäisi muiden kuin suurten toimijoiden investointihalukkuutta.

DNA:n käsityksen mukaan sen beta-kerroin tulee määritellä itsenäisesti ja oikein esim. vertaamalla vastaavaan toimijaan vastaavalla markkinalla eikä kahden suuren kilpailijan ehdoilla. Mielestämme pörssilistatun yrityksen beta-kerroin tulee lähtökohtaisesti aina olla listaamattoman yrityksen kerrointa matalampi.

DNA on toimittanut Viestintävirastolle professori J-P Kallungin TeliaSoneran WACC:n tasoa koskevan lausunnon. Myös Professori Anders Tallberg (Ruotsalainen Kauppakorkeakoulu Helsingissä) on ilmoittanut tukevansa DNA:n näkemystä määritellä WACC. DNA on valmis toimittamaan Viestintävirastolle yksilöidyn näkemyksen DNA:n omasta beta-kertoimesta.

DNA:n näkemyksen mukaan tutkimuksessa ei ole esitetty kestäviä perusteluja sille, että TeliaSoneran ja Elisan beta-kertoimia on korotettu sillä perusteella, että niiden mobiilitoiminta olisi riskialttiimpaa kuin muu toiminta.

4 Yhteenveto

Käsityksemme mukaan tutkimuksessa esitetyn mallin käyttöönotto sekä asettaisi pienimmän verkko-operaattorin huonoimpaan asemaan että johtaisi myös kohti tasahintamallia. Mallin rakenteen monimutkaisuuden vuoksi operaattoreiden antamien yksityiskohtaisten parametrien oikeellisuuden arviointi olisi jatkossa työlästä.

DNA:n näkemyksen mukaan varsin yksinkertainenkin malli antaisi Viestintävirastolle riittävän hyvän työkalun arvioida operaattoreiden terminointihintojen lainmukaisuutta.

Kunnioitavasti

DNA VERKOT

Riitta Tiuraniemi

toimitusjohtaja